

Staffanstorps
kommun

HANDLINGSPROGRAM ENLIGT LAGEN OM SKYDD MOT OLYCKOR 2022

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp

Antaget av Staffanstorps kommunstyrelse 2022-02-16
Diarienummer: 2021-KS-766-5

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
2. Beskrivning av kommunen.....	4
3. Styrning av skydd mot olyckor.....	5
4. Risker.....	5
4.1. Övergripande beskrivning	5
4.2. Brand i byggnad.....	6
4.3. Brand utomhus.....	8
4.4. Trafikolycka.....	8
4.5. Olyckor med farliga ämnen	9
4.6. Naturolycka.....	10
4.7. Drunkning.....	10
4.8. Antagonistisk gärning.....	10
5. Värdering.....	11
6. Mål.....	11
6.1. Nationella mål.....	11
6.2. Lokala mål/Verksamhetsmål	12
7. Förebyggande – förmåga och verksamhet	12
7.1. Tillsyn.....	13
7.2. Stöd till den enskilde.....	13
7.3. Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll.....	13
7.4. Övriga förebyggande åtgärder.....	13
8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet.....	14
8.1. Övergripande.....	14
8.1.1. Egna resurser	14
8.1.2. Resurser i samverkan med andra kommuner och organisationer	16
8.1.3. Alarmering av räddningsorganet	16
8.1.4. Brandvattenförsörjning.....	16
8.1.5. Tid till påbörjad räddningsinsats	16
8.1.6. Samverkan med andra aktörer	17
8.1.7. Varning och information till allmänheten.....	17
8.2. Beskrivning per olyckstyp.....	18
8.2.1. Förmåga vid brand i byggnad	18
8.2.2. Förmåga vid brand utomhus.....	20
8.2.3. Förmåga vid trafikolycka	22
8.2.4. Förmåga vid olyckor med farliga ämnen.....	24
8.2.5. Förmåga vid naturolycka	25
8.2.6. Förmåga vid drunkning.....	25

8.2.7.	Antagonistisk gärning.....	26
8.3.	Ledning i räddningstjänsten	26
8.3.1.	Övergripande ledning.....	27
8.4.	Samtidiga och omfattande räddningsinsatser	27
8.5.	Räddningstjänst under höjd beredskap.....	27
9.	Uppföljning, utvärdering och lärande	27
9.1.	Olycksundersökningar.....	27
10.	Bilaga A Dokumentförteckning	29
11.	Bilaga B Beskrivning av samråd	30

1. Inledning

Detta dokument utgör Staffanstorps kommuns handlingsprogram enligt *Lag (2003:788) om skydd mot olyckor* (LSO). Staffanstorps kommun har valt att ta fram ett dokument som utgör handlingsprogram för både den förebyggande verksamheten enligt 3 kap 3 § LSO och för räddningstjänst enligt 3 kap 8 § LSO.

I handlingsprogrammet anges mål för kommunens arbete med skydd mot olyckor samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser. Handlingsprogrammet anger också hur kommunens förebyggande verksamhet är ordnad, hur den planeras samt vilka förmågor kommunen har kopplat till räddningsinsatser.

Som underlag till handlingsprogrammet har en riskanalys tagits fram där risker som kan resultera i räddningsinsatser i kommunen har analyserats. Både riskanalysen och handlingsprogrammet har tagits fram med stöd från MSB:s handbok *Innehåll och struktur i kommunernas handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor*.

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps har under 2020 låtit sin operativa verksamhetsmodell granskas av Lunds Tekniska Högskola som en del i kursen *Industriell Management*. Slutrapporten från granskningen har även denna fungerat som ett underlag till handlingsprogrammet.

Handlingsprogrammet har tagits fram av Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps och samråd har genomförts med de myndigheter som särskilt berörs.

2. Beskrivning av kommunen

Staffanstorps kommun är med sina 107 kvadratkilometer landareal en av landets minsta kommuner. Befolkningen uppgår till cirka 26 000 invånare och är till stor del uppdelad mellan kommunens två största tätorter, Staffanstorps och Hjärup. Staffanstorps tätort har ungefär 16 000 invånare och Hjärup cirka 5 500.

Kommunen har en stor utpendling av arbetskraft. Drygt 9 000 personer pendlar ut ur kommunen för att arbeta, främst till Malmö och Lund. Drygt 4 000 personer pendlar också in till Staffanstorps för att arbeta.

Befolkningen i Staffanstorps kommun har under de senaste fem åren ökat med cirka 500 personer per år och förutspås fortsätta öka. I kommunens vision har befolkningen 2040 ökat till 40 000 invånare. Denna ökning av kommuninvånare ska kunna ske genom en stor nybyggnation av bostäder, både i form av nya bostadsområden och genom förtätning i tätorterna.

Den obebyggda marken i kommunen består till allra största del av mycket bördig åkermark medan andelen skogsmark är mycket liten (mindre än en procent). I kommunen finns flera områden som är av särskilt naturintresse, bland annat naturen i anslutning till vattendragen Sege å och Höje å som rinner genom kommunen. Ungefär 13 procent av kommunens yta är bebyggd och den största delen av den bebyggda ytan består av villa- och radhusområden.

Motorvägen E22 och riksvägarna väg 11 och väg 108 tillsammans med södra stambanan innebär att ett mycket stort trafikflöde av både bilar, lastbilar och tåg passerar genom kommunen varje dag.

Klimatförändringarna innebär ökade risker för naturrelaterade olyckor och händelser såsom stormar och kraftig nederbörd. Eftersom Staffanstorps kommun saknar både kust och skog är stora nederbörds mängder troligtvis det naturfenomen som skulle kunna bidra till störst skador i kommunen. Översvämningskarteringar har genomförts för de vattendrag som rinner genom kommunen.

3. Styrning av skydd mot olyckor

Handlingsprogrammet enligt LSO fastställs av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen är tillika räddningsnämnd och ansvarar för hur kommunens övergripande trygghets- och säkerhetsarbete bedrivs.

Samverkansavtal har tecknats mellan Lomma kommun och Staffanstorps kommun om uppgifter inom *Lag (2003:788) om skydd mot olyckor* (LSO). Ett handlingsprogram enligt LSO har tagits fram för vardera kommun. Handlingsprogrammet ses över årligen och revideras vid större förändringar.

Som underlag till handlingsprogrammet har en analys av risker som kan föranleda räddningsinsatser i kommunen tagits fram.

4. Risker

Med risk avses en sammanvägd bedömning av vilka händelser som kan föranleda en räddningsinsats, sannolikheten eller frekvensen för att det ska hända och konsekvenserna när det händer.

För att i detta avsnitt övergripande beskriva kommunens riskbild har en mer djupgående riskanalys genomförts separat. Denna riskanalys ligger till grund på vad som presenteras i det här kapitlet. Data till riskanalysen har bland annat inhämtats från Sveriges Kommuner och Regioners undersökning ”Öppna jämförelser” samt från Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskaps statistik- och analysverktyg IDA.

Statistiken över olyckor som föranlett räddningsinsatser i Staffanstorps kommun jämförs i det här kapitlet ofta med Sverige som helhet men också med jämförbara kommuner. Med jämförbara kommuner avses de kommuner som grupperats i samma kommungrupp som Staffanstorp i SKR:s kommungruppsindelning, dvs kommungrupp A2 – ”pendlingskommuner nära storstad”.

Från och med 2018 rapporterar alla Sveriges räddningstjänster in sin statistik till MSB genom en ny typ av händelserapport. På grund av skillnader mellan olika kategoriseringar i statistiken i de nya händelserapporterna jämfört med det gamla systemet är det svårt att jämföra statistik från innan 2018 med statistik efter 2018. Mycket av statistiken som redovisas är därför endast från perioden efter årsskiftet 2017–2018.

4.1. Övergripande beskrivning

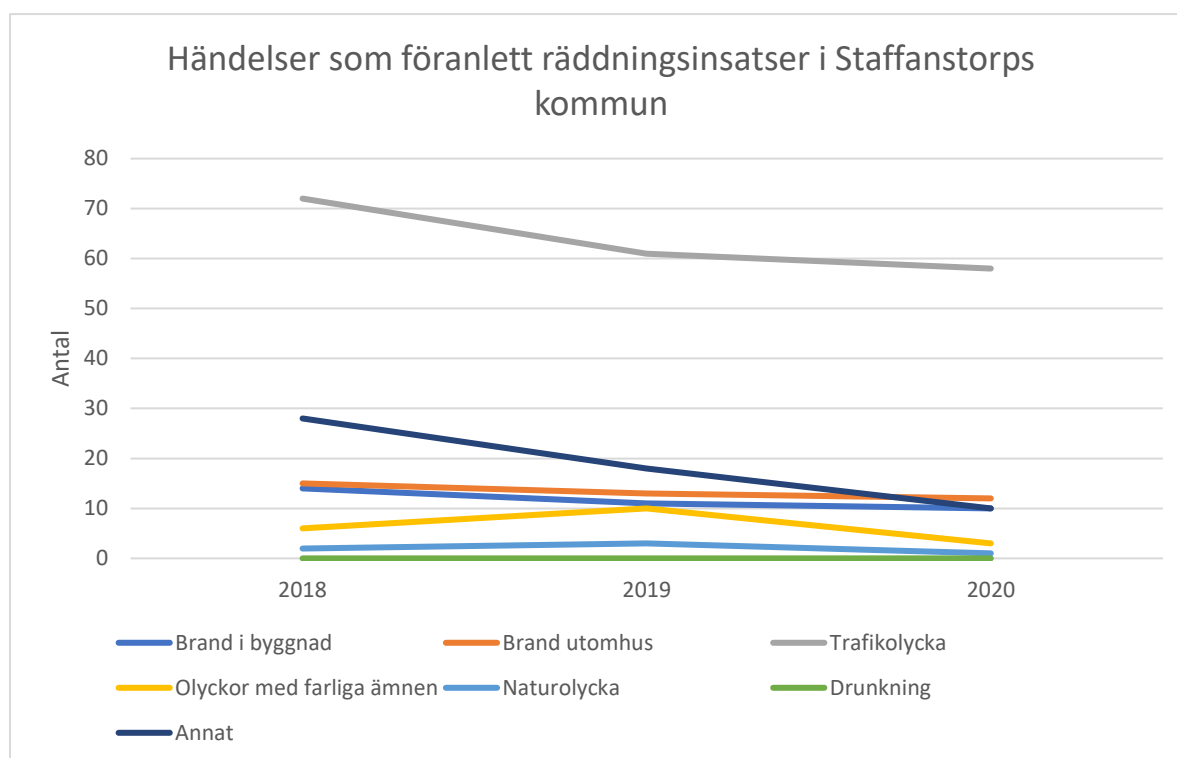
Riskbilden inom kommunens geografiska ansvarsområde är både komplex och under ständig förändring. Inom det geografiska området finns åkermark, värdefulla vattendrag och bebyggelse. Tätorterna innehåller mycket bostadsbebyggelse men även en del industrier. Allt detta bidrar med värden som är viktiga att skydda. Infrastrukturen i form av vältrafikerade vägar och Södra stambanan sätter också sin prägel på riskbilden i kommunen.

Invånarantalet i kommunen spås fortsätta växa vilket innebär att en motsvarande ökning av antal olyckor kan förväntas. Även andelen äldre förutspås växa, likt övriga Sverige, vilket innebär en ökning av den befolkningsgrupp som är mest utsatt för och vid bland annat bostadsbränder.

Antalet olyckor som föranlett räddningsinsatser i kommunen under de senaste tre åren framgår av Tabell 1. I tabellen framgår också hur många händelser som räddningstjänsten responderat på totalt, inklusive bland annat sjukvårdslarm, automatlarm och vägsanering som inte är räddningsinsatser enligt lagen om skydd mot olyckor. Figur 1 visar händelserna uppdelat i olika händelsetyper. Cirka 30 % av räddningsinsatserna har varit till följd av bränder och drygt 50 % till följd av trafikolyckor. Under de senaste tre åren syns en generell nedgång av antalet händelser som förorsakat räddningsinsatser, nedgången syns särskilt inom kategorierna Trafikolyckor och Annat (nödställd person/djur, vattenskada, suicid mm). Det återstår att se om trenden fortsätter.

Tabell 1. Antal olyckor i kommunen som föranlett räddningsinsatser enligt LSO samt totalt antal händelser i kommunen där räddningstjänsten responderat.

År	2018	2019	2020
Antal räddningsinsatser enligt LSO	137	116	94
Totalt antal responderade händelser	289	252	258

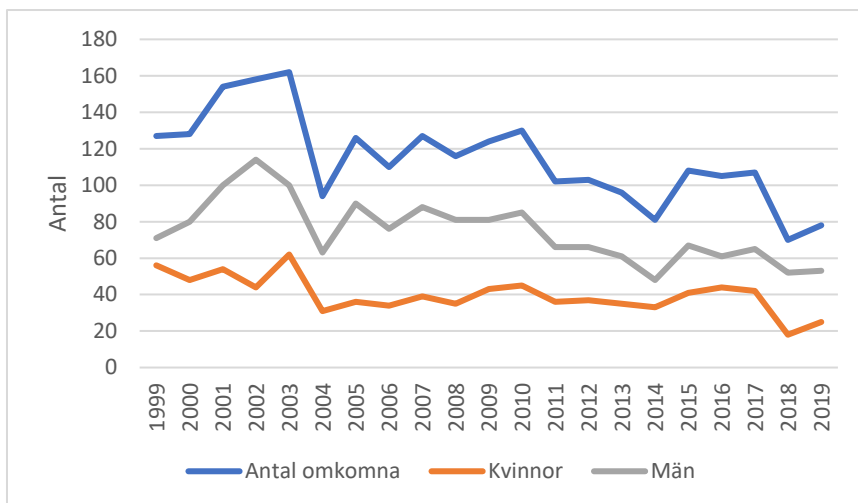

Figur 1. Antalet händelser som föranlett räddningsinsatser enligt LSO i Staffanstorps kommun uppdelat i olika händelsetyper.

4.2. Brand i byggnad

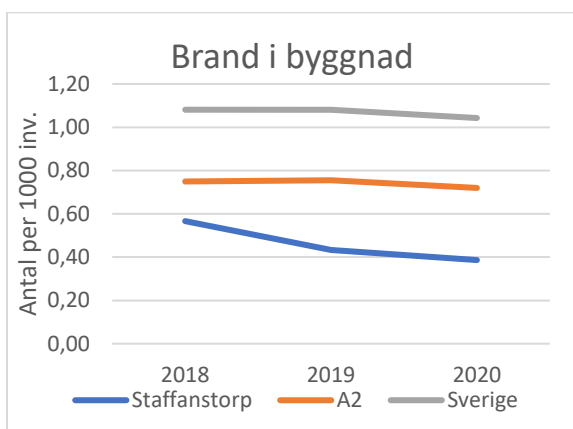
Antalet bränder eller brandtillbud i byggnad som räddningstjänsterna i Sverige larmas till är relativt konstant över tid, men sett i relation till befolkningsutvecklingen är trenden nedåtgående. En majoritet av byggnadsbränderna i Sverige sker i bostäder och det är också vid bostadsbränderna som personskador är vanligast.

Trenden över antalet omkomna i bränder har under det senaste decenniet varit något avtagande, se Figur 2. Flest individer omkom i ålderskategorin 45–64 år, följt av 65–79 år. Om hänsyn tas till antalet individer per åldersgrupp framträder dock gruppen 80 år eller äldre som kraftigt överrepresenterade bland de omkomna.

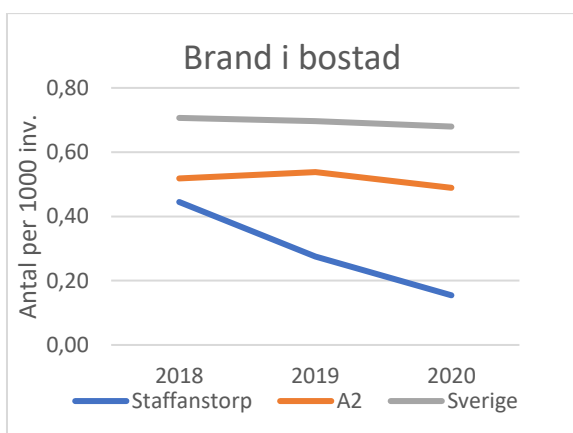

Figur 2. Antal omkomna i bränder år 1999–2019.

Antalet räddningsinsatser till bränder i byggnader samt specifikt bränder i bostäder per 1000 invånare under åren 2018–2020 presenteras i Figur 3 respektive Figur 4. Eftersom bränder i bostäder leder till flest personskador och dödsfall presenteras dessa specifikt. Statistik över bränder i andra typer av lokaler finns i kommunens Riskanalys enligt Lagen om skydd mot olyckor. Förutom personskador och dödsfall kan bränder i byggnader också självklart orsaka stora konsekvenser i form av omfattande egendomsskador.

Figur 3. Insatser per 1000 invånare till brand i byggnad.

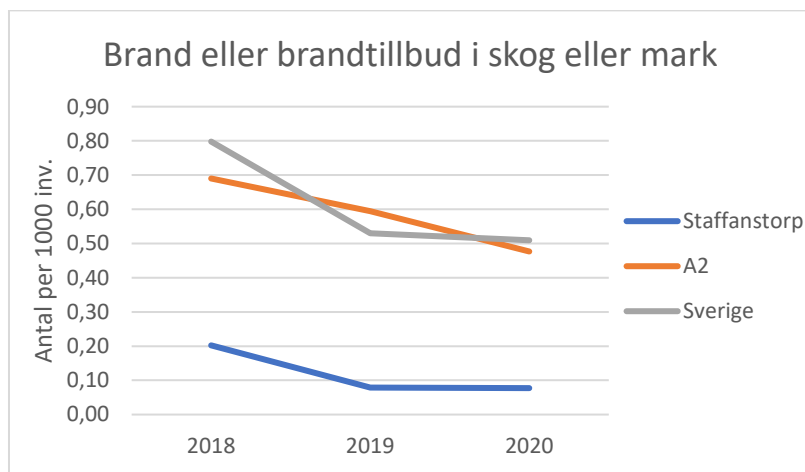

Figur 4. Insatser per 1000 invånare till brand i bostad.

4.3. Brand utomhus

Staffanstorps kommuns utsatthet mot brand i terräng skiljer sig stort mot de flesta andra kommuner i Sverige på grund av den väldigt låga andelen skogbeklädd mark. Den typen av geografi som finns i kommunen innebär att risken för terrängbränder som varar i flera dygn eller veckor i princip är obefintlig. Markbränder förekommer självklart och kan sprida sig snabbt på åkrarna och även hota bebyggelse i närheten men de ger normalt upphov till insatser som är över inom några timmar.

I Figur 5 framgår antalet bränder i skog eller mark per 1000 invånare i kommunen jämfört med genomsnittet för Sverige respektive pendlingskommuner nära storstad (A2). Här avviker Staffanstorps riskbild tydligt från den för Sverige som helhet.

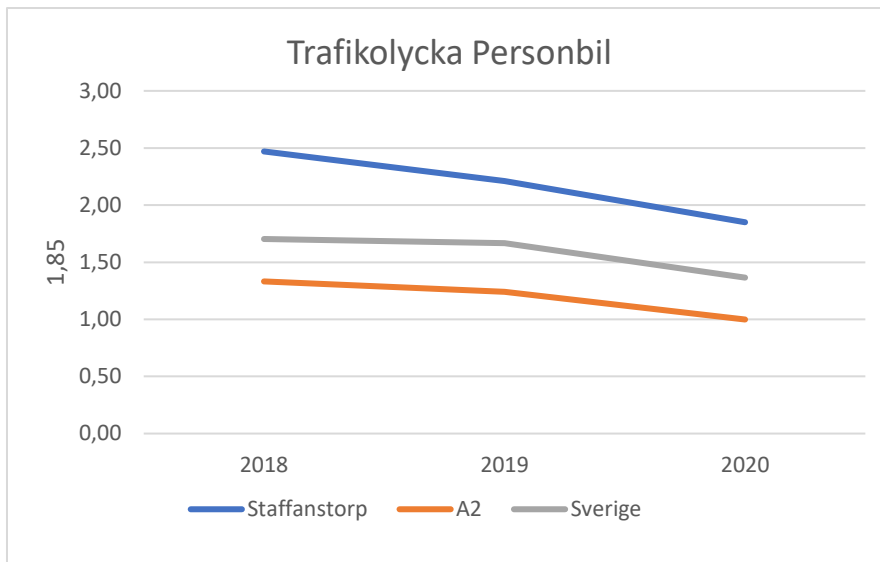
Figur 5. Antal insatser till bränder i skog eller mark per 1000 invånare.

Till bränder utomhus räknas också bilbränder och bränder i avfall och återvinning utomhus. Historiskt sett har frekvenserna för dessa händelser varit närmare genomsnittet för Sverige. Avfallsbränderna är ofta mindre bränder i soptunnor eller liknande. Små bränder i soptunnor kan dock resultera i stora konsekvenser om de sprids till intilliggande byggnader. Bilbränder resulterar ofta i en eller flera totalförstörda bilar och kan även hota byggnader i närheten. Både bilbränder och avfallsbränder kan beroende på omfattning bland annat innebära en risk för miljöskador om stora mängder förorenat släckvatten kommer ut i naturen.

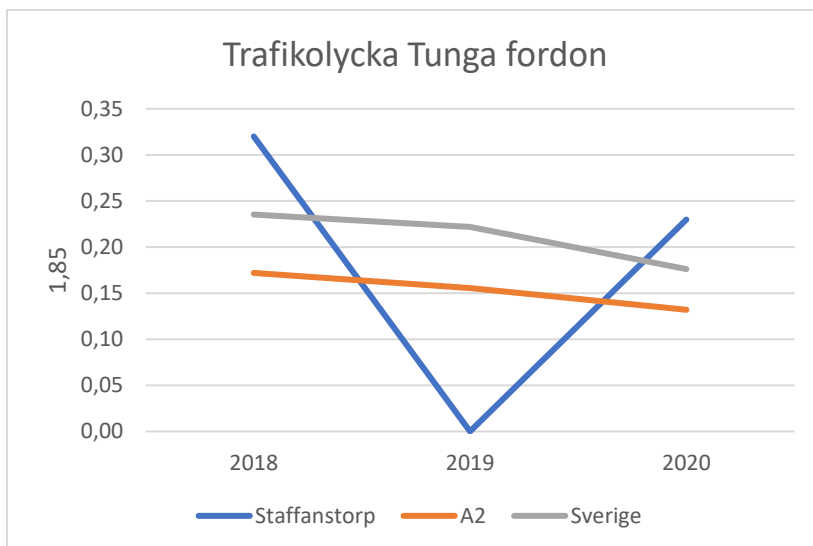
4.4. Trafikolycka

Nationellt sett har antalet trafikolyckor som räddningstjänsten larmats till ökat med cirka 27 % under 10-årsperioden 2009–2019. Samtidigt som antalet trafikolyckor har ökat de senaste åren är trenden för antalet omkomna i trafiken och antalet allvarligt skadade minskande. Få omkommer på vägar med hög hastighetsbegränsning (100–120 km/h), vilket flera av de mest trafikerade vägarna i Staffanstorps kommun har.

En stor del av räddningstjänstens insatser i Staffanstorps kommun är till just trafikolyckor. I Figur 6 framgår det att antalet insatser till trafikolyckor med personbil per invånare i Staffanstorp är ganska mycket högre än snittet för kommungrupp A2 och Sverige. Detta beror mest troligt på det väldigt stora trafikflöde som passerar genom kommunen på E22, väg 11 och väg 108 varje dag. Trenden över antalet personbilsolyckor per invånare i kommunen har dock varit nedåtgående de tre senaste åren. Det är något svårare att tolka trenden för olyckor med tunga fordon eftersom sådana är mer ovanliga. Det går dock att se att kommunens statistik inte avviker något avsevärt från övriga Skåne och Sveriges siffror.

Figur 6. Antalet insatser till trafikolyckor med personbil per 1000 invånare.

Figur 7. Antalet insatser till trafikolyckor med tunga fordon per 1000 invånare.

En annan typ av trafikolycka är de som innefattar spårbunden trafik. Genom Hjärup går Södra stambanan som är under utbyggnad från två spår till fyra. Sträckan mellan Malmö och Lund är en av Sveriges mest trafikerade, maximalt utnyttjad under rusningstrafik och mycket störningskänslig. Idag kör cirka 460 tåg varje dygn mellan Malmö och Lund. 80 av dem är godståg. År 2030 beräknas trafiken ha ökat till 645 tåg, varav 100 godståg. Bygget beräknas vara färdigt till 2023 och då ska också delar av sträckan ha grävts ned under marknivå. Tågolyckor som följd av urspårningar är sällsynta men innebär komplicerade räddningsinsatser med potentiellt många drabbade och ett komplext hjälpbehov. Samtliga korsningar mellan vägar och Södra stambanan i kommunen är planskilda. Trots ökad trafik förväntas olycksrisken kopplat till järnvägen minska på grund av en förbättrad teknisk standard efter ombyggnationen.

4.5. Olyckor med farliga ämnen

Begränsade läckage i form av drivmedel eller olja får räddningstjänsten hantera relativt ofta. Främst inträffar detta i samband med trafikolyckor. Den typen av begränsat läckage innebär normalt inte några större konsekvenser för vare sig människor eller miljö.

Begränsade utsläpp av drivmedel eller olja utgjorde 80 % av alla olyckor och tillbud med farliga ämnen i Sverige under åren 2018–2019.

Antal räddningsinsatser till följd av okontrollerat utsläpp eller fara för utsläpp av farligt ämne var i genomsnitt i Sverige 630 per år under 2018 och 2019. Vid dessa insatser har det handlat om ämnen som genom sina kemikaliska eller fysikaliska-kemikaliska egenskaper kunde föranlett skador på människor, egendom eller i miljö vid felaktig hantering. Utsläppens omfattning och konsekvenserna från dem är dock varierande. Under åren 2018–2019 omkom 4 personer vid utsläpp av farligt ämne och 192 personer fick sjukvård.

4.6. Naturolycka

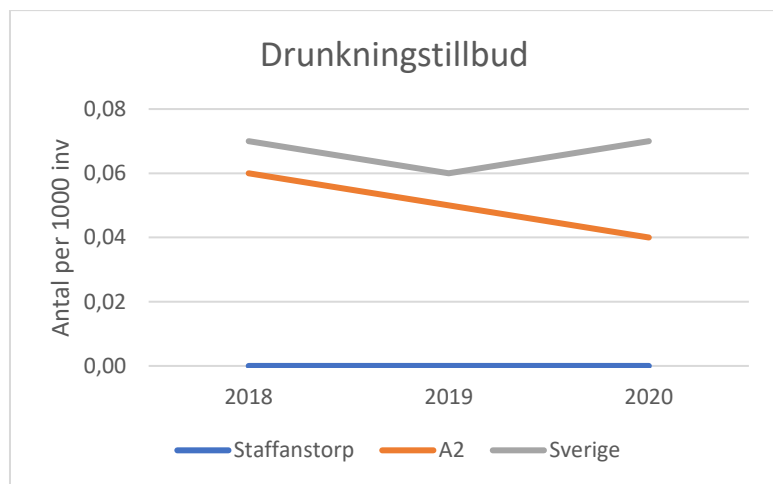
Stormar har drabbat Skåne ett flertal gånger under det senaste decenniet. Stormar kan förutom att orsaka direkta stormskador på bebyggelse och infrastruktur även orsaka översvämningar vid stora nederbördsmängder under en kort period. Större mängder nederbörd kan också innebära en kraftig förhöjning av vattennivåerna i kommunens vattendrag vilket skulle kunna orsaka skador på både bebyggelse och natur.

För att minska risken för översvämningar på grund av större mängder nederbörd har kommunen bland annat anlagt flera dagvattendammar i tätorterna som rymmer stora volymer regnvatten. Dagvattendammar minskar belastningen på ledningsnätet samtidigt som risken för översvämningar och ledningsskador blir mindre. En annan fördel är att dagvattnet fördröjs innan det rinner vidare in i ledningsnätet, vilket minskar belastningen på kommunens vattendrag.

Staffanstorp är medlemskommun i Höje å- samt Sege å vattenråd som bland annat bevakar vattenkvalitet och flödesnivåer i de båda åarna. Både vattenråden och MSB har genomfört översvämningsskarteringar över vattendragen.

4.7. Drunkning

I Figur 8 framgår antalet räddningsinsatser till drunkningstillbud per 1000 invånare de tre senaste åren. Räddningstjänsten har inte genomfört någon räddningsinsats på grund av drunkningstillbud i Staffanstorps kommun under de senaste tre åren. I Staffanstorps kommun finns inga badvänliga sjöar eller vattendrag vilket innebär att sannolikheten för att ett drunkningstillbud ska inträffa är betydligt mycket lägre än för många andra kommuner.

Figur 8. Antal räddningsinsatser till drunkningstillbud per 1000 invånare.

4.8. Antagonistisk gärning

Enligt SÄPO är för närvarande de tre huvudsakliga extremistmiljöerna i Sverige den våldsbejakande islamistiska miljön, våldsbejakande högerextremistiska miljön och den våldsbejakande vänsterextremistiska miljön. Enligt Säpo har det sedan 2017 skett en minskning av antalet genomförda terrorattentat i västvärlden. Den trenden har dock brutits under 2020. Säpo pekar på ett förhöjt hot från både den våldsbejakande högerextremistiska miljön och den våldsbejakande islamistiska miljön. Hotet påverkas av händelser i omvärlden. Det finns ett gränsöverskridande terrorhot med internet som plattform för både

radikalisering och uppmaningar att utföra terrorattentat. Attentat som riktats mot allmänheten innebär ofta stora konsekvenser och medför ofta höga skadeutfall.

Antagonistiskt utförda dåd och inte minst pågående dödligt våld (PDV) ställer höga krav på räddningsarbetet eftersom det fortfarande kan finnas aktiva gärningsmän när de första blåljusenheterna anländer. Ett välfungerande samarbete mellan polis, ambulans och räddningstjänst är en viktig nyckel för att kunna hantera dessa situationer på bästa sätt.

5. Värdering

De stora transportlederna genom Staffanstorps kommun innebär att antalet kommunikationsolyckor är relativt högt jämfört med andra kommuner. Ansvaret för trafiksäkerheten på de större statliga vägarna ligger på Trafikverket men kommunen bör medverka i samverkansforum och liknande för att kunna påverka och bevaka sina intressen angående en ständigt ökande trafiksäkerhet. De olika trafikslagen på vägarna innebär att räddningstjänsten behöver kunna hantera olyckor med tunga fordon och även olyckor med farligt gods transporter.

Kommunen har ett aktivt förebyggande arbete angående trafikolyckor på de kommunala vägarna och arbetar bland annat med sänkta hastigheter, fartgupp, avskilda cykelvägar med mer för att minska trafikriskerna.

Bränder är också en relativt frekvent händelse i kommunen som kan innebära stora konsekvenser både i form av omfattande egendomsskada och även skador på människor. I kommunens riskbild är det främst brand i byggnad som bidrar med störst potentiella konsekvenser. En omfattande brand i en större byggnad ställer stora krav på både släckresurser och befälsresurser som den operativa organisationen måste klara av att möta upp.

För att förebygga bränder är räddningstjänstens uppdrag inom information och rådgivning viktigt samt tillsynsverksamheten. Dessa åtgärder kan också minska konsekvenserna av en utbruten brand. Kommunen har, liksom övriga Sverige, en åldrande befolkning som är mer utsatt för och vid bränder. För att möta denna förändring kan det vara nödvändigt att rikta förebyggande insatser mot specifika grupper i samhället.

Vid många av de händelse som föranleder olyckor i kommunen finns ett väldigt stort värde i att räddningsresurser tidigt kommer på plats för att kunna påverka utfallet. Genom att tidigt påverka olycksförloppet kan konsekvenserna av olyckan ofta lindras avsevärt.

6. Mål

För att på ett så bra och effektivt som möjligt förebygga och hantera de olyckor som inträffar i kommunen ska kommunen fastställa mål för både den förebyggande verksamheten och räddningstjänstverksamheten.

6.1. Nationella mål

I *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor* formuleras flera nationella mål för arbetet med skydd mot olyckor. Det övergripande målet är att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

När det gäller den operativa verksamheten ska räddningstjänsten enligt 1 kap 3 § LSO planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

Sedan 2020 har även ett nationellt mål för den olycksförebyggande verksamheten formulerats. Den olycksförebyggande verksamheten ska planeras och organiseras så att den effektivt bidrar till att förebygga bränder och andra olyckor samt förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador.

6.2. Lokala mål/Verksamhetsmål

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps ska själva ha förmågan att möta och hantera de händelser som normalt kan föranleda räddningsinsatser i kommunen. Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps ska själva ha förmågan att inledningsvis möta och hantera även omfattande och ovanliga händelser som kan föranleda räddningsinsatser i kommunen. Genom samverkan med andra räddningstjänster och aktörer ska hela olycksförloppet kunna hanteras.

Räddningstjänsten ska genom sitt förebyggande arbete med utbildningar, informationsinsatser och tillsyner verka för att kommuninvånarnas skydd mot olyckor ska öka.

Nedan redogörs för de lokala mål som Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps ska arbeta efter.

- **Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps ska arbeta för att bibehålla sina korta responstider och fortsätta arbeta för att ytterligare förkorta tiden från att en olycka sker till att räddningsresurser kan påverka händelseförloppet.** Konceptet Offensiva enheter är en viktig del av detta. Att eftersträva snabba responstider är i linje med nationella målet om godtagbar tid och effektiva räddningsinsatser. En tidig insats innebär ofta att mindre resurser krävs för att hantera olyckan och en effektivare hantering kan uppnås både avseende tid och pengar.
- **Räddningstjänsten ska fortsätta bygga upp sin förmåga att hantera trafikolyckor med tunga fordon.** Trafikolyckor utgör en stor del av kommunens riskbild och därför måste Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps vara väl rustade för att hantera dessa både när det gäller kompetens och utrustning. Räddningstjänsten har anskaffat utrustning och utbildat personal för att hantera trafikolyckor med tunga fordon och arbetet inom detta område ska fortsätta.
- **Räddningstjänsten ska ha en god förmåga att hantera olyckor med farliga ämnen.** På transportlederna genom kommunen färdas stora mängder farligt gods. Detta tillsammans med industrier i kommunen som också hanterar farliga ämnen innebär att räddningstjänsten behöver ha en egen förmåga att hantera olyckor där sådana ämnen är inblandade. Räddningstjänsten ska bygga upp en god förmåga att själva, och i samverkan med andra, hantera olyckor med farliga ämnen.
- **Skyddet mot olyckor för riskgrupper ska stärkas.** Detta ska ske genom att räddningstjänsten inriktar det förebyggande arbetet, både informationsinsatser och tillsynsverksamhet, för att nå grupper där insatserna ger störst effekt. Detta kan bland annat ske genom en utökad samverkan mellan räddningstjänst och omsorgsförvaltningen för att nå grupper som är särskilt utsatta för risker från bland annat bostadsbränder.
- **Räddningstjänsten ska ha en robust personalförsörjning av Räddningstjänstpersonal i beredskap.** Rekrytering av räddningspersonal i beredskap är en viktig fråga för att räddningstjänsten ska kunna upprätthålla en god beredskap i kommunen. Räddningstjänsten ska arbeta långsiktigt med frågan.
- **Räddningstjänsten ska utöka samverkan med närliggande och liknande räddningstjänstorganisationer.** Samverkan med organisationer som hanterar liknande frågeställningar och problem ska ske både kring det olycksförebyggande arbetet och det operativa, skadeavhjälpande arbetet.

7. Förebyggande – förmåga och verksamhet

Genom det olycksförebyggande arbetet kan kommunen påverka dels hur ofta olyckor inträffar, dels hur stora konsekvenserna blir när de väl inträffar. Detta kan göras genom myndighetsutövning i form av tillsyn men även genom till exempel informationsinsatser och utbildningar. Nedan beskrivs mer om hur det förebyggande arbetet bedrivs.

7.1. Tillsyn

Tillsynen är ett viktigt verktyg för att säkerställa att byggnader och anläggningar i kommunen har ett skäligt brandskydd. Ett skäligt brandskydd innebär att brandskyddsnivån ska leva upp till kraven i regelverken, både avseende byggnadstekniskt brandskydd och organisatoriskt brandskydd.

Verktyget tillsyn ska framförallt användas för att säkerställa brandskyddet på sådana byggnader och anläggningar där en eventuell brand kan få stora konsekvenser avseende människors liv, hälsa, egendom och miljö. Behovet av tillsyn bedöms för varje enskilt objekt och kan variera över tid beroende på till exempel verksamhetsförändringar.

Erfarenheter från räddningsinsatser är också ett viktigt urvalskriterium för tillsyn och erfarenhetsutbytet mellan de operativa styrkorna och det förebyggande arbetet är viktigt för att effektivt förebygga olyckor.

Tillsynsförrättare som utför tillsyn enligt LSO i kommunen ska ha genomgått minst Tillsyn A eller motsvarande.

7.2. Stöd till den enskilde

Kommunen ska genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt LSO. En del av räddningstjänstens förebyggande verksamhet bedrivs i form av rådgivning, information och utbildning inom brand och säkerhetsområdet. Räddningstjänstens personal ska svara för adekvat information inom sitt verksamhetsområde.

Räddningstjänsten erbjuder utbildningar inom både sjukvård och brandskydd till flera olika målgrupper, både till annan kommunal personal och till externa kursdeltagare.

Räddningstjänsten bedriver informationsinsatser riktat mot yngre kommuninvånare i form av brandskyddsutbildning för skolklasser samt medverkan under kommunens återkommande trygghetsdagar.

7.3. Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll

Kommunen är ansvarig för att rengöring (sotning) och brandskyddskontroll genomförs i kommunen. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har fastställt föreskrifter om vilka objekt som omfattas av krav på sotning respektive brandskyddskontroll, hur ofta brandskyddskontroll ska ske (kontrollfrister) samt vad kontrollen ska omfatta. Lomma och Staffanstorps kommuner har tillsammans upphandlat och skrivit avtal med två olika leverantörer som ska utföra rengöring och brandskyddskontroller i kommunerna. De nuvarande avtalen gäller i fyra år från och med 2020-01-01 med möjlighet att förlänga avtalet två år.

Privatpersoner kan ansöka om att få utföra egensotning på sin fastighet genom en ansökningsblankett som bland annat finns tillgänglig via kommunens hemsida. Räddningstjänsten handlägger ansökningar om egensotning.

7.4. Övriga förebyggande åtgärder

Räddningstjänsten ingår som en viktig aktör i kommunens övergripande Säkerhets- och trygghetsarbete och har en regelbunden och fördjupad samverkan med övriga inom kommunens förvaltningar samt även externa aktörer utifrån ett geografiskt områdesansvar.

Tillsyn och tillståndsärenden för hantering av brandfarlig och explosiva varor, enligt *Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor* (LBE), hanteras i Staffanstorps kommun av Kommunstyrelseförvaltningen, vilken delegerat ärendena till räddningstjänsten.

Räddningstjänsten är delaktig i plan- och byggprocessen och bidrar med sin sakkunnighet inom brandskydd genom ett nära samarbete med stadsbyggnadsförvaltningen. Räddningstjänsten bistår även stadsbyggnadsförvaltningen i frågor som rör serveringstillstånd enligt alkohollagen (2012:1622) för att avgöra om lokalerna är anpassade för det personantal samt den verksamhet som anges i ansökan.

Räddningstjänsten är även remissinstans till Polismyndigheten i frågor kring säkerhet vid allmän sammankomst, offentlig tillställning, användande av offentlig plats, idrottsevenemang eller fyrverkeri, scenfyrverkeri eller annan pyroteknik enligt ordningslagen (1993:1617). Vid begäran från Polismyndigheten om sakkunnighetsutlåtande angående risk för brand- och rökspridning är räddningstjänsten behjälplig med detta.

8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

Med räddningstjänst menas de räddningsinsatser som kommunen ska ansvara för vid olyckor, eller överhängande fara för olyckor, för att hindra och begränsa skador på människor, egendom och miljö. I detta kapitel beskrivs kommunens förmåga att genomföra räddningsinsatser, först övergripande och sedan uppdelat per händelsetyp.

8.1. Övergripande

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp upprätthåller en beredskap för att utföra räddningsinsatser i kommunen och angränsande områden genom att dels hålla egna resurser i form av både utrustning och personal, dels genom samarbeten och avtal med andra aktörer. Nedan beskrivs räddningstjänstens operativa verksamhet och förmåga översiktligt.

8.1.1. Egna resurser

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp operativa organisation består av räddningspersonal i beredskap som har beredskap året runt, under dygnets alla timmar. I Lomma och Staffanstorp har räddningstjänsten valt att gå ifrån det mer traditionella sättet att organisera sina resurser i ”en stor brandbil” och istället utvecklat ett koncept med så kallade *Offensiva Enheter*. De stora brandbilarna finns kvar men utöver dessa har räddningstjänsten kompletterat den operativa förmågan med ett antal mindre räddningsfordon som brandmännen använder under beredskap och som kan röra sig ute i samhället. De offensiva enheterna ska finnas i kommunen och kunna ta sig till kommunhus respektive rådhus på högst 10 minuter.

Konceptet med offensiva enheter har självklart utvärderats internt men under 2020 har räddningstjänsten även låtit sin operativa verksamhetsmodell granskas av Lunds Tekniska Högskola som en del i kursen *Industriell Management*. Slutrapporten från granskningen slår bland annat fast att de offensiva enheterna skapar en betydande tidsvinst gentemot den traditionella modellen med stora fordon (enligt rapporten är mediantidsvinsten 3 minuter och 14 sekunder). Tidsvinsten är ett resultat av att brandmännen med offensiv enhet kan köra direkt till olycksplatsen i stället för via brandstationen, men även av att sannolikheten att en räddningsresurs ska finnas i närheten av olyckan ökar med fler räddningsresurser ute i samhället. I rapporten har även en kostnads-nyttö-analys utförts som visar att konceptet betalar sig ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps egna operativa resurser listas i Tabell 2. I organisationen finns två brandstationer, en i Lomma och en i Staffanstorp. Räddningspersonalen som bemannar de stora fordonen på brandstationen ska ta sig till brandstationen, byta om och vara på väg mot olycksplatsen i räddningstjänstens fordon inom 5 minuter från larm. Räddningspersonal som kör offensiva enheter är snabbare eftersom de kan köra direkt till olycksplatsen.

Tabell 2. Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps operativa resurser

Resurser Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp			
	 <p>Styrkeledare + 2 st Brandmän</p>		<p>Offensiva Enheter</p> <p>I kommunen, högst 10 minuter till kommunhuset</p>
Lomma Brandstation	 <p>2 st Brandmän</p>		<p>Släckbil och kombinerad släckbil/höjdfordon</p> <p>Utgår från Lomma Brandstation</p>
	 <p>Styrkeledare + 2 st Brandmän</p>		<p>Offensiva Enheter</p> <p>I kommunen, högst 10 minuter till rådhuset</p>
Staffanstorps brandstation	 <p>3 st Brandmän</p>		<p>Släckbil, hävare och tankbil.</p> <p>Utgår från Staffanstorps Brandstation</p>
Ledningsresurs	 <p>Yttre Befäl</p>		<p>I kommunerna, tillgänglig på radio inom 90 sekunder</p>

Kommunens riskbild med höga trafikflöden och ett högt antal trafikolyckor har räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp anskaffat utrustning och utbildning specialinriktad för att genomföra räddningsinsatser med tunga fordon. Utrustningen finns på räddningsfordonen som utgår från Staffanstorp men betjänar även Lomma.

Räddningstjänsten har i dagsläget förmåga för att utföra livräddande kemdykningar i larmställ och andningspaket vid utsläpp av farligt ämne. Ett arbete pågår för att öka denna förmåga till att själva kunna utföra bland annat mer långvariga kemdykningar, pumpningar, tätningsarbete och liknande på en olycksplats med farliga ämnen. Den ökade förmågan beräknas vara i drift under sommaren 2022.

8.1.2. Resurser i samverkan med andra kommuner och organisationer

Utöver resurserna i den egna organisationen kan kommunen med hjälp av olika samverkansavtal dra nytta av ytterligare resurser som tillhör andra kommuner eller som ägs gemensamt tillsammans med andra kommuner eller organisationer.

Sedan början av 2021 har Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp tillsammans med räddningstjänstorganisationerna i Svedala, Trelleborg, Vellinge och Skurup kommuner upprättat en gemensam beredskapstjänst i form av en vakthavande brandingenjör (VBI). VBI ska vara en resurs för ingående räddningstjänstorganisationer som kan användas vid bland annat räddningsinsatser med ett stort lednings- och samverkansbehov. Befattningen bemannas delvis av personal från Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp.

Genom *Överenskommelse om samverkan mellan räddningstjänsterna i Skåne* säkerställs bland annat att de skånska kommunerna drar nytta av varandra genom att snabbast tillgängliga och lämpliga räddningsresurs larmas vid nödläge oavsett kommun och organisationstillhörighet. Överenskommelsen innebär också att förmågan att leda omfattande räddningsinsatser stärks genom det Skåne-gemensamma ledningsfordonet med tillhörande stabspersonal samt med Regional Räddningschef som utgör den högst ansvariga för strategiska och normativa frågor inom länet.

8.1.3. Alarmering av räddningsorganet

Under 2021 upprättades ett avtal mellan Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp och Räddningstjänsten Syd angående utalarmering av räddningstjänstens resurser vid larm. I och med detta avtal övertogs utlarmningen från SOS Alarm till Räddningstjänsten Syd genom Räddningscentral Syd. Avtal finns också med SOS Alarm som bland annat sköter intervjuerna med inringare till 112 samt administrering av automatlarmsobjekt.

8.1.4. Brandvattenförsörjning

Brandvattenförsörjning i form av brandposter finns i kommunens tätorter och försörjs av det kommunala dricksvattensystemet. Tätorter med brandposter är Staffanstorp, Hjärup, Bergströmshusen, Kyrkheddinge och Nordanå. Vid behov av ytterligare vattenresurser kan släck- och tankbilar från egen och annan organisation användas.

Möjlighet till brandvattenförsörjning via brandposter vid nybyggnation tas upp och hanteras i plan- och byggprocessen där räddningstjänsten är remissinstans.

8.1.5. Tid till påbörjad räddningsinsats

Medianvärdet för tiden från att larm inkommer till SOS till att första räddningsresurs blir larmad var 100 sekunder under perioden 2019-2020. Från och med maj 2021 har Räddningscentral Syd tagit över ansvaret för utlarmningen av räddningsresurser från SOS Alarm.

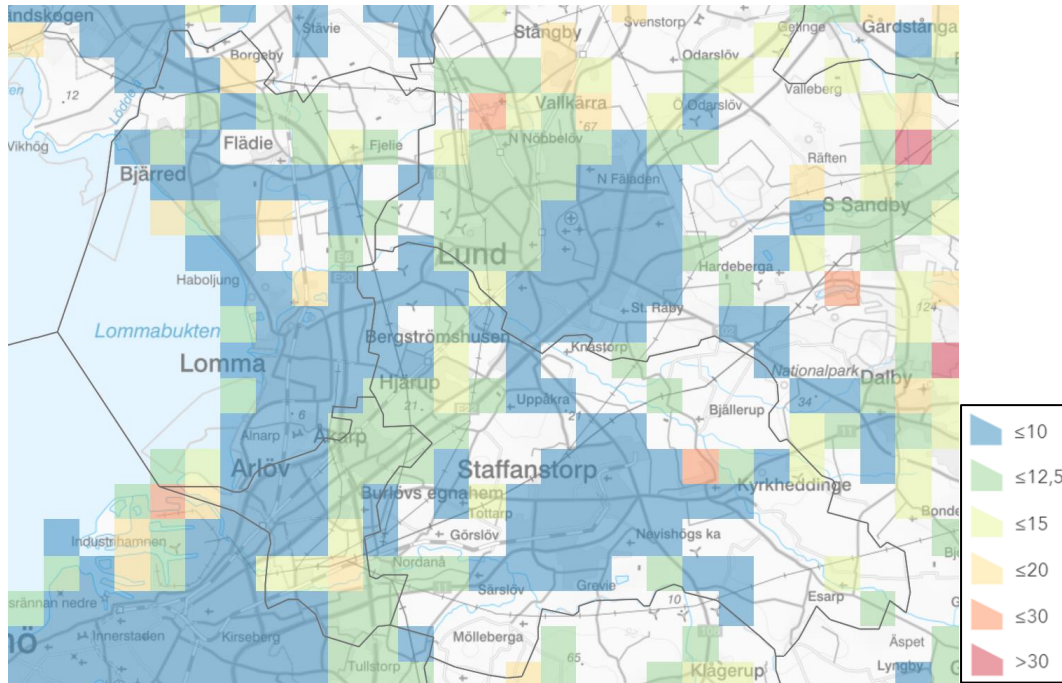
Tiden från att räddningstjänsten larmats till att räddningsenheterna anländer på skadeplatsen analyserades under granskningen av räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps verksamhetsmodell, specifikt konceptet med offensiva enheter. Medel- och mediantider för olika enheters responstider presenteras i Tabell 3. Metod och urval presenteras mer djupgående i rapporten.

Tabell 3. Responstider (tid från larm till räddningstjänst till framkomst på skadeplats) för olika typer av enheter. Larm från en period under 2017 till 2020 har studerats.

<i>Enhet</i>	<i>Medeltid</i>	<i>Mediantid</i>
<i>Alla typer av enheter</i>	9 min, 36 sek	8 min, 8 sek
<i>Stor enhet</i>	11 min, 58 sek	10 min, 55 sek
<i>Offensiva enheter, medel</i>	8 min, 29 sek	7 min, 7 sek
<i>Första offensiva enhet</i>	6 min, 9 sek	5 min, 37 sek

Det går att konstatera att de offensiva enheterna skapar ett stort värde i och med den tidsvinst som de bidrar med jämfört med de stora enheterna. Genom att jämföra responstiden för första offensiva enheten jämfört med responstiden för offensiva enheter generellt, kan man också utläsa värdet av att ha flera offensiva enheter i stället för endast en.

I Figur 9 redovisas en geografisk bild över hur den genomsnittliga tiden från att SOS svarar uppringaren till att räddningstjänsten anländer på plats varierar i olika delar av kommunen.

Figur 9. Medelvärde på tiden från att SOS svarar uppringaren till att räddningstjänsten anländer för alla olyckor och tillbud 2018–2020 per kvadratkilometer.

8.1.6. Samverkan med andra aktörer

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp har en etablerad samverkan med flera aktörer som kan vara insatta vid en räddningsinsats, såsom andra räddningstjänster, Polismyndigheten, Region Skåne, Trafikverket, Kustbevakningen, Sjöräddningssällskapet, JRCC och övriga räddningstjänster i Skåne. Se också avsnitt 8.1.2.

För samverkan och ledning under insatser finns förutbestämda rutiner för kommunikation och arbete med andra aktörer vilket möjliggör effektiva räddningsinsatser. Detta gäller inte minst Räddningscentral Syd med ingående räddningstjänstorganisationer med vilka samverkan sker mycket ofta.

Räddningstjänsten har också avtal med Frivilliga Resursgruppen i Staffanstorp om assistans vid allvarliga händelser och övar också regelbundet med FRG.

8.1.7. Varning och information till allmänheten

Kommunen kan signalera viktigt meddelande till allmänheten genom det utomhusvarningssystem som finns monterat i de största tätorterna, Staffanstorp, Hjärup samt Kyrkheddinge. Utomhusvarningssystemet kan också aktiveras på distans av SOS Alarm.

Räddningstjänsten kan också utfärda ett viktigt meddelande till allmänheten via radio och TV för att varna och informera människor om något har inträffat som hotar människors liv och hälsa.

8.2. Beskrivning per olyckstyp

I detta kapitel beskrivs förmågan att utföra räddningsinsatser för de olika typer av olyckor som kan inträffa i kommunen. Detta görs utifrån vilka effekter som ska uppnås, vilka nyckeluppgifter som krävs för att uppnå effekterna och vilka resurser som krävs för att utföra uppgifterna. Med resurser avses både materiella och personella resurser, inklusive kompetens.

Förmågan att utföra räddningsinsatser är lika dygnet runt, året runt. Förmågan att utföra räddningsinsatser i olika områden varierar mest utifrån tiden från larm till att räddningsresurser anländer, vilket beskrivs i avsnitt 8.1.5.

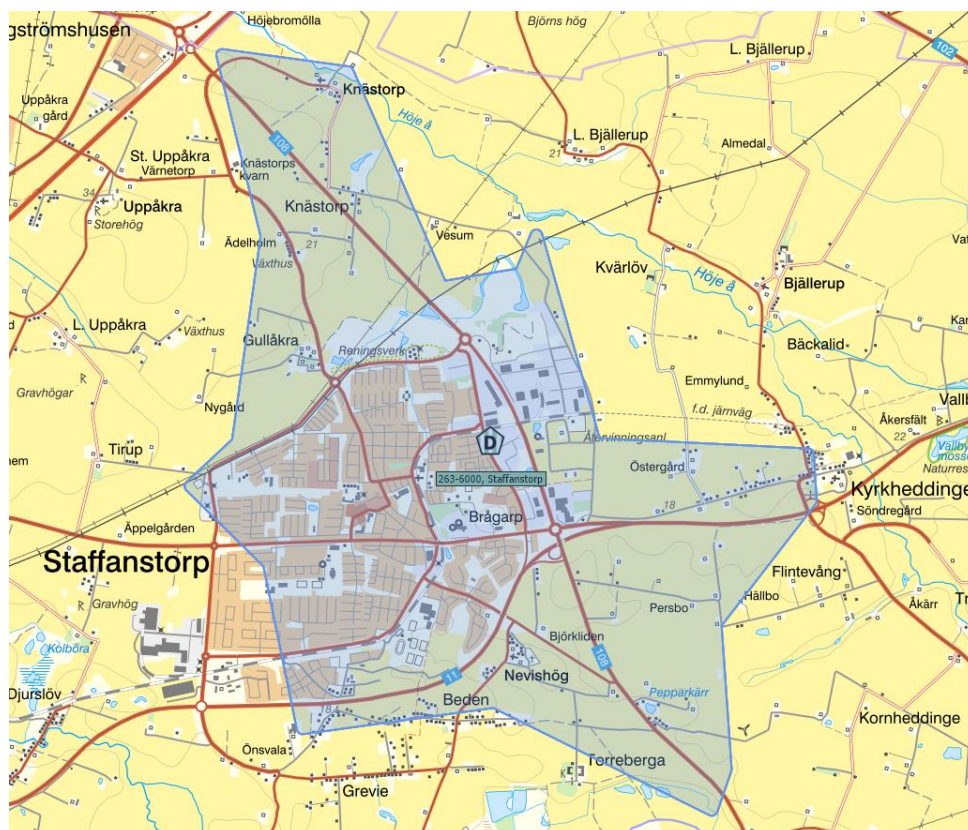
8.2.1. Förmåga vid brand i byggnad

Effekter som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - Alla personer ska utrymmas ur byggnaden innan skador på liv och hälsa uppstår - Den negativa händelseutvecklingen ska bromsas och stoppas i ett tidigt skede - Omkringliggande byggnader ska skyddas mot brand - Taktik ska väljas med hänseende till risk för miljöskador - Vid behov ska rätt förstärkningsresurser larmas i ett tidigt skede - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Snabbt ha personal på plats som kan rapportera om omfattningen av branden samt dirigera anländande räddningsenheter till lämpliga uppställningsplatser - Tidiga insatser för att bromsa/bryta händelseutvecklingen, s.k. omedelbara åtgärder. - Invändig livräddande insats och/eller invändig släckinsats - Utrymning med stega eller höjdfordon - Skydda andra byggnader från brand genom t.ex. vattendimma eller vattenbegjutning - Utvändigt släckinsats - Skapa en säker vattenförsörjning - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer - Ledning av egna och förstärkande resurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Offensiva enheter som är utrustade för att snabbt kunna utföra effektiva omedelbara åtgärder mot brand i byggnad - Den samlade räddningsstyrkan har utrustning och kompetens för att genomföra en invändig insats i form av rökdykning - Räddningstjänsten har utrustning för att assistera vid utrymning enligt avsnitt 5:323 i Boverkets byggregler i form av stegar och höjdfordon - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser - Släck-, tank- och höjdrresurser från andra räddningstjänster i Skåne

Utrymning med hjälp av räddningstjänsten

Räddningstjänsten har på Staffanstorps brandstation ett höjdfordon som kan assistera vid utrymning enligt avsnitt 5:323 i Boverkets byggregler. Det område som kan nås med Staffanstorps höjdfordon inom 10 minuters insatstid redovisas i Figur 10. Med insatstid avses tiden från det att larm inkommit till räddningstjänsten och till dess att räddningsarbetet har påbörjats.

Samtliga delar av kommunen beräknas nås av räddningstjänstens höjdfordon inom 20 minuters insatstid.

Figur 10. Området i och kring Staffanstorps tätort som kan nås av räddningstjänstens höjdfordon inom 10 minuter från larm (5 min anspänningstid + 4 minuter körtid + 1 minut uppställningstid).

8.2.2. Förmåga vid brand utomhus

Vid markbrand:

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none">- Branden ska begränsas och släckas- Räddningsbefäl ska tidigt ha en god uppfattning om utbredning och intensitet på branden- Byggnader ska skyddas från brandspridning- Vid behov ska rätt förstärkningsresurser larmas i ett tidigt skede- Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser	<ul style="list-style-type: none">- Snabbt ha personal på plats som kan rapportera om omfattningen av branden samt dirigera anländande räddningsenheter till lämpliga uppställningsplatser- Tidiga insatser för att bromsa/bryta händelseutvecklingen, s.k. omedelbara åtgärder.- Skydda byggnader från brand genom t.ex begränsningslinjer- Begränsa spridningen och släckning av branden- Skapa en säker tillgång till släckvatten- Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer- Ledning av egna och förstärkande resurser	<ul style="list-style-type: none">- Offensiva enheter som tidigt kan vara på plats samt har utrustning för att genomföra omedelbara åtgärder- Släck- och tankbilar med större vattenvolymer samt utrustning för att lägga ut längre slangsystem- Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser- Släck- och tankresurser från andra räddningstjänster i Skåne

Vid brand i fordon:

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - Den negativa händelseutvecklingen ska bromsas och stoppas i ett tidigt skede - Omkringliggande byggnader ska skyddas mot brand - Taktik ska väljas med hänseende till risk för miljöskador - Vid behov ska rätt förstärkningsresurser larmas i ett tidigt skede - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Snabbt ha personal på plats som kan rapportera om omfattningen av branden samt eventuell spridningsrisk - Tidiga insatser för att bromsa/bryta händelseutvecklingen, s.k. omedelbara åtgärder - Skydda byggnader från brand med hjälp av vattendimma eller genom att släcka branden - Uppmärksamma vad som händer med släckvattnet och vidta vid behov åtgärder för att skydda miljön, såsom uppsamling av släckvattnet. - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer - Ledning av egna och förstärkande resurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Offensiva enheter som är utrustade för att snabbt kunna utföra effektiva omedelbara åtgärder mot brand i fordon - Räddningspersonal och särskilt befäl ska ha kunskap om de särskilda risker som finns kopplat till olika typer av fordon och drivmedel - Utrustning för att samla upp släckvatten, till exempel brunnstättningar - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser

8.2.3. Förmåga vid trafikolycka

Vid trafikolycka på väg:

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - Olycksplatsen ska vara en säker arbetsplats för räddningspersonalen och andra samverkande aktörer - Samtliga inblandade ska få snabb hjälp och skadade ska omhändertas på lämpligt sätt i samverkan med ambulanspersonal - Trafiken ska inte påverkas mer än nödvändigt men säkerheten på skadeplatsen har högst prioritet. - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Varna andra trafikanter samt upprätta trafikavstängningar med barriärfordon som skydd mot ankommande trafik - Stabilisera fordon och säkra mot brand - Akut omhändertagande av skadade och sjukvårdsinsats i samverkan med ambulans - Losstagnation av personer som sitter fast i fordon - Hantera utsläpp av bränsle - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer - Ledning av egna och förstärkande resurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Samtlig räddningspersonal ska ha hög medvetenhet om de risker som finns vid arbete i vägtrafikmiljö och hur man hanterar dem - Samtlig räddningspersonal ska ha förmåga att genomföra akut omhändertagande - Räddningsstyrkan ska vara utrustad med och ha kompetens för att hantera hydraulverktyg för losstagnation - Räddningsfordon ska vara väl synliga och ha utrustning för att stänga av trafik samt genomföra hastighetssänkande åtgärder - Räddningspersonalen på båda stationerna har fått utbildning inom tung räddning. Specialutrustning för tung räddning i form av bland annat stöttor och lyftkuddar finns på fordon som utgår från Staffanstorp. - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser - Trafikräddningsresurser från andra räddningstjänster i Skåne

Vid olycka på spårväg:

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - Olycksplatsen ska vara en säker arbetsplats för räddningspersonalen och andra samverkande aktörer - Samtliga inblandade ska få snabb hjälp och skadade ska omhändertas på lämpligt sätt i samverkan med ambulanspersonal - Spårtrafiken ska inte påverkas mer än nödvändigt men säkerheten på skadeplatsen har högst prioritet - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Utfärda trafikstopp och/eller hastighetsbegränsningar på spårområdet - Utfärda räddningsfrånkoppling av kontaktledningar - Utföra spänningsprovning och arbetsjordning av kontaktledningar - Sanering av spårområde - Evakuering av tågagnar - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer - Ledning av egna och förstärkande resurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Utrustning för arbetsjordning av kontaktledningar finns på räddningsfordon som utgår från Lomma brandstation - Befäl och räddningspersonal utbildas återkommande inom arbete på spårområde - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser - Räddningsresurser från andra räddningstjänster i Skåne

8.2.4. Förmåga vid olyckor med farliga ämnen

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - Farligt ämne ska "oskadliggöras" och inte vålla fortsatt skada - Eventuella människor i fara ska skyddas - Miljön ska skyddas - Räddningspersonalen ska inte skadas - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Identifiera farligt ämne - Spärra av och zonindela skadeplatsen på lämpligt sätt med utgångspunkt från bland annat ämnets farlighet - Genomföra livräddande kemdykning med lämplig skyddsutrustning - "Frys läget" genom att till exempel stoppa läcka eller samla upp läckage - Sanera inblandade personer - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer - Ledning av egna och förstärkande resurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Räddningsbefäl som kan identifiera farliga ämnen och göra en första bedömning av insatsmetod. - Samtidig räddningstjänstpersonal kan genomföra akut omhändertagande av personer som drabbats av farliga ämnen. - Utrustning för livräddande kemdykning. - Utrustning för att lägga ut skumtäckor över brandfarlig vätska - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser - Räddningsresurser från andra räddningstjänster i Skåne och kemresurser från Trelleborg och Svedala - Nationell kemresurs från Perstorp (kan prioriteras till annan kommun) - En kemresurs för mer långvariga kemdykningar, pumpningar, tätningsarbeten mm är under uppbyggnad i den egna organisationen och förväntas driftsättas under sommaren 2022

8.2.5. Förmåga vid naturolycka

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - Människor, egendom och miljö ska skyddas från skador i samband med naturolyckor så som översvämningar och stormar. - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Klargör vilka uppdrag som klassas som räddningstjänst. - Läns-pumpning och invallning för att begränsa vattenskadorna - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer - Ledning av egna och förstärkande resurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Läns-pumpar - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser - Räddningsresurser från andra räddningstjänster i Skåne

8.2.6. Förmåga vid drunkning

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - Personer i fara för drunkning ska snabbt lokaliseras och få hjälp av utbildad personal. - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Lokalisera drabbad person/personer - Samverkan med bland annat JRCC, Sjöräddningssällskapet och Kustbevakningen - Ytlivräddning - Transport av person över vatten - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer - Ledning av egna och förstärkande resurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Offensiva enheter som tidigt kan vara på plats för att lokalisera personer i nöd och dirigera ankommande enheter samt genomföra livräddande insatser - Utrustning för ytlivräddning - Båt och Hansa-bräda för insatser längre ut från land - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser - Räddningsresurser från andra räddningstjänster i Skåne

8.2.7. Antagonistisk gärning

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - En tillräckligt säker arbetsmiljö skapas tillsammans med polis - Beredskap för sekundära attacker eller följdhändelser - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Tidig informationsdelning för att skapa en samlad lägesbild - Snabbt omhändertagande och transport av skadade till sjukhus - Upprätta en god struktur för samverkan och för ledning av insatsen - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer 	<ul style="list-style-type: none"> - Sjukvårdsutrustning för att vårda flera allvarligt skadade - Utbildad personal med förmåga att agera självständigt - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser - Räddningsresurser från andra räddningstjänster i Skåne

8.3. Ledning i räddningstjänsten

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp har flera befäl i beredskap samtidigt i sitt insatsområde. I både Lomma och Staffanstorp finns en styrkeledare vardera i ständig beredskap. Styrkeledarna bemannar varsin offensiv enhet och kan röra sig i ett område så att de kan ta sig till kommunhus respektive rådhus inom 10 minuter. I kommunerna finns också ett Yttre Befäl som kan utgå både från Lomma och Staffanstorps kommuner.

Styrkeledarna kan leda räddningsinsatser och agera som räddningsledare, normalt vid insatser som involverar en räddningsstyrka. Vid insatser där flera räddningsstyrkor är aktiverade och/eller har ett högre ledningsbehov är Yttre Befäl räddningsledare. Medeltiden från larm till räddningstjänsten till att en första ledningsresurs finns på olycksplatsen ligger under 10 minuter, se Tabell 3.

När det föreligger ett stort lednings- och/eller samverkansbehov vid en insats finns också ledningsresursen Vakthavande Brandingenjör (VBI) tillgänglig. VBI är en gemensam resurs med räddningstjänstorganisationerna i Svedala, Trelleborg, Vellinge och Skurup kommuner och kan agera som räddningsledare eller ledningsstöd baserat på behov.

Kompetenskrav för de olika befälsnivåerna kan utläsas ur Tabell 4.

Tabell 4. Kompetenskrav för befäl i Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp.

Befattning	Kompetenskrav
Styrkeledare	Räddningsledare A eller motsv.
Yttre Befäl	Räddningsledare B alternativt Brandingenjör med RUB eller motsv.
Vakthavande brandingenjör	Brandingenjör med RUB eller motsv.

8.3.1. Övergripande ledning

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp ingår i Räddningscentral Syd som sköter systemledningen över de operativa räddningsresurserna i södra Skåne. Genom denna gemensamma ledningscentral kan områdets resurser styras och omfördelas på ett så effektivt sätt som möjligt under pågående räddningsinsatser. Räddningscentralen är ständigt bemannad och fungerar också som ledningsstöd under räddningsinsatser.

Räddningscentralen har teknikstöd för att enkelt kalla in ytterligare personal för att stärka upp den inre ledningen vid behov. Det stora antal räddningstjänster som ingår i samarbetet innebär goda förutsättningar för personalförsörjning vid omfattande och utdragna räddningsinsatser.

8.4. Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Flera samtidiga händelser i kommunen hanteras genom att Räddningscentral Syd dirigerar lämpliga styrkor till aktuella händelser. Om Staffanstorps-styrkan är upptagen i en räddningsinsats kan styrkor från närliggande stationer larmas, till exempel från Lomma.

Konceptet med offensiva enheter innebär också en större flexibilitet och tillåter en uppdelning av styrkan när det är önskvärt. Om Lomma-styrkan är upptagen i en räddningsinsats kan en eller flera offensiva enheter alternativt släckbilen frigöras för att åka på ett nytt larm om detta bedöms vara lämpligt.

Vad gäller omfattande räddningsinsatser har Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp genom *Överenskommelse om samverkan mellan räddningstjänsterna i Skåne* tillgång till ett stabsfordon med tillhörande stabspersonal. För ledning på skadeplats finns som tidigare nämnts en vakthavande brandingenjör som alltid är i beredskap. Utöver detta finns också en utvecklad samverkan med närliggande räddningstjänster som innebär goda möjligheter för personalförsörjning över tid.

Ett arbete pågår för att skapa ett mer enhetligt ledningssystem mellan de tre ledningscentraler som finns i Skåne och för att organiseringen ska harmonisera med MSB:s nationella projekt *Enhetligt ledningssystem för kommunal räddningstjänst (ELS)*.

8.5. Räddningstjänst under höjd beredskap

De kommunala räddningstjänsterna utgör en viktig del av Sveriges totalförsvar. Om Sverige hamnar i krig eller krigsfara tillkommer ett antal uppgifter som räddningstjänsten ska ansvara för. Det handlar bland annat om upptäckande och röjning av farliga områden, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel, första hjälpen åt och transport av skadade samt åtgärder för befolkningsskydd.

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps organisation vid höjd beredskap bygger på den fredstida organisationen och dess arbetsuppgifter. I avvaktan på centrala myndigheters planeringsinriktning fortsätter planeringen av kommunens räddningstjänst enligt nu gällande kommunöverenskommelse för civilt försvar. En grund läggs också i arbetet med att säkerställa förmåga och uthållighet under fredstida kriser.

9. Uppföljning, utvärdering och lärande

Arbetet med handlingsprogrammet ska ses som en process, där kontinuerlig uppföljning, utvärdering och förbättring är en viktig del i en strävan mot ett säkrare och tryggare samhälle. Årligen sker två samrådsmöten mellan räddningstjänsten och kommunledningarna i Lomma och Staffanstorp. Uppföljning av övergripande mål, verksamhetsplan och budget avhandlas i detta forum.

9.1. Olycksundersökningar

Händelserapporter med information om bland annat orsak till insatsen, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts upprättas för samtliga räddningsinsatser i kommunen. Händelserapporterna skickas sedan till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Detta är den lägsta nivån av olycksundersökning.

Efter större händelser utförs en fördjupad utredning av experter inom eller utom organisationen. Detta kan vara aktuellt bland annat vid olyckor som resulterar i dödsfall eller svåra kroppskador, omfattande bränder, trafikolyckor med många skadade eller på återkommande platser.

Vid mycket omfattande olyckor kan händelsen komma att utredas av statlig extern expertis såsom Statens haverikommission.

10. Bilaga A Dokumentförteckning

Samverkansavtal:

- Samverkansavtal Lomma-Staffanstorp
- Överenskommelse om Räddsam Skåne, 2021
- Styrdokument Räddningscentral Syd
- Avtal om utalarmering mellan Räddningstjänsten Syd och Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp
- Samarbetsavtal mellan SOS Alarm Sverige AB och Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp
- Avsiktsförklaring för fördjupad samverkan mellan Räddningstjänsten Svedala och Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp
- Styrdokument gemensam vakthavande brandingenjör, VBI Skåne Sydväst

Referensdokument:

- Analys av risker som kan föranleda räddningsinsatser enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor i Staffanstorps kommun
- En offensiv uppbyggnad av den traditionella räddningstjänsten: Analys av verksamhetsmodellen hos Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp, 2020

11. Bilaga B Beskrivning av samråd

Handlingsprogrammet har sänts på samråd till myndigheter som särskilt berörs av förändringarna. Myndigheter som särskilt berörs har bedömts vara:

- Lomma kommun, kommunstyrelsen
- Räddningstjänsten Svedala
- Räddningstjänsten Syd
- Räddningstjänsten Trelleborg
- Länsstyrelsen Skåne
- Region Skåne
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- Polismyndigheten
- Trafikverket
- Försvarsmakten

Synpunkter/yttranden inkomna i samband med samråd inför antagande av handlingsprogrammet redovisas nedan.

Synpunkt/Yttrande	Inlämnat av:	Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps kommentar
Lyfter fråga om det finns behov av att särskilt uppmärksamma risker kopplat till brand i elfordon.	Polismyndigheten	Förtydligat i avsnitt 8.2.2
Trafikverket vill påtala att man anger fel år för färdigställandet av fyrspårsutbygganden, rätt är 2023 och inte 2024.	Trafikverket	Korrigerat
Södra militärregionen har ingen kommentar eller synpunkt på ert handlingsprogram eller riskanalys.	Försvarsmakten	-
MSB kan i samrådshandlingen inte se att det kommer framgå när handlingsprogrammet antagits, vilket är ett krav enligt 6 § i föreskrifterna.	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Korrigerat
Kommunens mål i kapitel 6.2 bör bli konkretare. På så sätt kan målen också bli mätbara och effektivare kopplat till värderingen i kapitel 5, se 10 § i föreskrifterna. För stöd, se MSB:s handbok kapitel 12.2.	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Kapitel 6.2 Lokala mål har uppdaterats.
Enligt 13 § i föreskrifterna ska kommunen för varje typ av olycka beskriva vilken förmåga kommunen har, på egen hand och i samverkan, att genomföra räddningsinsatser. För att uppfylla dessa krav behöver Staffanstorps kommun utveckla beskrivningarna av kommunens förmåga att, per olyckstyp, i samverkan med andra genomföra räddningsinsatser.	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Kapitel 8.2.1 till och med 8.2.7 har uppdaterats.

<p>Det saknas förmåga att hantera förväntade olyckstyper. [...] I remissversionen av handlingsprogrammet identifieras flertalet olika olyckor där specialresurser kan komma att behövas, t.ex. vid större vätskebränder, kemikalieutsläpp eller transportolyckor.</p>	<p>Räddningstjänsten Syd</p>	<p>Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp är dimensionerad så att räddningstjänsten själv, och i samverkan med andra, besitter resurser och förmåga att hantera kommunens riskbild. De exempel på olyckor som tas upp i yttrandet bemöts i punkterna nedan.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp har flera fordon med möjlighet att lägga ut skum. Tillsammans med samverkanspartners i form av andra räddningstjänster i Skåne och med hjälp av Räddningscentral Syd finns också goda förutsättningar att få in förstärkande resurser för utläggning av skumtäcke. Avsnitt 8.2.4 har förtydligats. - Idag finns en förmåga att utföra livräddande insatser och enklare åtgärder vid kemikalieutsläpp. Ett arbete pågår för att öka denna förmåga till att bland annat utföra mer långvariga kemdykningar, pumpningar, tätningsarbete mm på en olycksplats med farliga ämnen. Den ökade förmågan beräknas vara i drift under sommaren. Utöver detta finns en utökad samverkan med Svedalas och Trelleborgs räddningstjänster för att ytterligare öka den gemensamma förmågan att hantera kemikalieolyckor. Det finns också en nationell resurs för händelser med farliga ämnen i Perstorp. Avsnitt 8.1.1 och 8.2.4 har förtydligats. - Förmåga för att hantera transportolyckor på väg med personbilar och tunga fordon finns, detta beskrivs i avsnitt 8.2.3. Som för alla räddningstjänstens förmågor finns ett fortlöpande arbete för att bibehålla och utveckla förmågan.
<p>I både Lomma och Staffanstorp finns dammar och liknande som används som skridskoisar. Även här blir en räddningsinsats ett kommunalt ansvar. Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp saknar specialresursen vattendyk och bör teckna avtal med närliggande räddningstjänst för att tillgodoräkna sig den förmågan.</p>	<p>Räddningstjänsten Syd</p>	<p>Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp har personal och utrustning för att utföra ytlivräddning, se avsnitt 8.2.6. Detta bedöms möta behovet som kommunens riskbild genererar.</p>